

MAGYAR BOTANIKAI LAPOK.

(UNGARISCHE BOTANISCHE BLÄTTER.)

Kiadja és szerkeszti: — Herausgeber u. Redakteur:

Dr. DEGEN ÁRPÁD,

Főmunkatársak: — Hauptmitarbeiter:

ALFÖLDI FLÁTT KÁROLY, THAISZ LAJOS.

Bizományban: — In Commission:

Németországban: — Für Deutschland:

Bei Max Weg-nél

Leipzig, Leplaystrasse Nr. 1.

Francoiaországban: — Für Frankreich:

Bei Paul Klincksieck-nél

Paris, 3, Rue Corneille.

IV. évfolyam. Budapest, 1905. június—július hó.

Budapest, Juni— Juli 1905.

N°. 6/7. SZ.

† JÓZSEF KIRÁLYI HERCZEG

ERZHERZOG JOSEF †

1833 márcz. 2.—1905 június 13.

Szomoru kötelességet teljesítünk, midőn ez oldalt a fenkölt szellemű férfiú emlékének szenteljük, kit nemrég egész nemzetünk mély s igaz gyásza kísért utolsó útján. Nem hivatásunk a FENSÉGES UR katonai, kulturális, közjótékonyági téren s a tudomány más ágai-ban szerzett hervadhatatlan érdemeit méltatni, de legyen szabad a botanikának országunkban egyedüli magasrangú művelőjétől, törekvéseinknek jóakaró támogatójától e helyen elbucsuznunk.

Ha lehet példával előljárva a tudomány egy ágát előbbre vinni s ha igaz az, hogy mi-

Wir erfüllen eine traurige Pflicht, als wir dieses Blatt der Erinnerung dem Manne erhabenen Geistes widmen, den erst unlängst die tiefe und aufrichtige Trauer unserer ganzen Nation an seinem letzten Wege geleitete.

Es ist nicht unsere Sache, die unvergänglichen Verdienste des HOHEN HERRN, welche er sich auf militärischem, cul-turellem, auf dem Gebiete der Woltätigkeit und endlich in anderen Zweigen der Wissen-schaft erworben hat, hier zu würdigen, doch sei es uns er-laubt, uns an dieser Stelle von dem einzigen hochgestellten Beförderer der botanischen Wissenschaft in unserem Lande, dem stets wolwollenden För-derer unserer Bestrebungen zu verabschieden. Wenn es

1905 6-1905

nél magasabb helyen látjuk a példát, annál nagyobb a fogantatja, úgy megbecsülhetetlenek JÓZSEF KIRÁLYI HERCZEGNEK érdemei, melyeket a botanika művelése, különösen a kertészeti tudománynak s a növényhonosításnak népszerűsítése körül hazánkban szerzett.

Fáradságot s áldozatot nem kimélve, paradicsommá változtatta margitszigeti, fiumei s alsuthi kertjeit, fáradhatatlan szorgalommal iparkodott kedvelt növényeivel megismerkedni, kiterjedt növényismerete nem ritkán bámulatba ejtette még a szakembereket is. A növényhonosítás körül szerzett bő tapasztalatait «Növényhonosítási kísérletek Fiumeben 1881-től 1885-ig», ¹⁾ «Egy rendkívül kemény tél hatása Fiumeben» ²⁾ s «Változások Fiumei kertemben 1887 óta» ³⁾ czímen közölt czikkeiben tette közkincsesé s utolsó tudományos munkája is egy gyógynövényeket ábrázoló mű volt, mely most jelenik meg füzetekben s melynek szép képeit leánya, THURN ÉS TAXIS herczegasszony rajzolta. S felidézve azon felejthetetlen pil-

möglich ist, durch Beispiel vorangehend einen Zweig der Wissenschaft vorwärts zu bringen und wenn es wahr ist, dass solche Beispiele umso wirksamer sind, von je höherer Stelle sie ausgehen, so sind die Verdienste, welche sich ERZHERZOG JOSEF um die Botanik, insbesondere aber um die Horticulturn und Pflanzenacclimatisation in unserem Lande erworben hat, nicht hoch genug zu veranschlagen. Er scheute keine Mühe und Opfer, um seine Gärten auf der Margareteninsel, in Fiume und Alsuth in wahre Paradiese zu verwandeln, mit unermüdlichem Fleisse war er bestrebt, seine Blumen kennen zu lernen und nicht selten haben seine ausgebreiteten Pflanzenkenntnisse selbst Fachleute in Erstaunen gesetzt.

Seine reichen Erfahrungen auf dem Gebiete der Pflanzenacclimatisation hat er in den Artikeln «Pflanzenacclimatisationsversuche in Fiume», ¹⁾ «Die Wirkungen eines abnorm strengen Winters in Fiume», ²⁾ «Mutationes in horto meo Fiuminensi ab a. 1887» ³⁾ der allgemeinen Benützung und Belehrung zugänglich gemacht und seine letzte wissenschaftliche Arbeit war ein Werk über Heilpflanzen, welches jetzt in Lieferungen erscheint und dessen schöne Tafeln von seiner Tochter, der FÜRSTIN VON THURN u. TAXIS gemalt worden sind. In Erinnerung der unvergess-

¹⁾ Magy. Növt. Lapok. 1885, 141.

²⁾ U. o. 1886, 1.

³⁾ U. o. 1889, 49.

lanatokat, midőn munkánk némely eredményét a FENSÉGES URNAK bemutathattuk s midőn jóságos, őszinte becsülésével találkoztva, éreztük a magas helyről jött elismerő szavak bátorító, buzdító hatását, kétszeresen fájdalmas az a tudat, hogy magas pártfogónk nincs többé!

lichen Momente, als wir Gelegenheit hatten, einige Resultate unserer Arbeiten dem HOHEN HERREN vorzuführen und als wir seines aufrichtigen Wolwollens gewahr, die ermunternde, anspornende Wirkung der hohen Anerkennung erkannten, trifft uns der Verlust des Hohen Protector's unserer Wissenschaft doppelt so schwer!

Az 6 7. szám tartalma. — Inhalt der 6/7. Nummer. — † József kir. herceg. — Erzherzog Josef †. — *Eredeti közlemények.* — *Originalaufsätze.* — Az új nomenclatura szabályzat. — Die neuen Nomenclaturregeln, p. 102 old. — Degen Á., A Grafia Golaka (Haëqu.) Rchb. felfedezése hazánk flóratertületén — Über die Entdeckung der Grafia Golaka (Haëqu.) Rchb. auf unserem Florengebiete, p. 106. old. — Vandas C., Novae plantae Balcanicae, p. 109. old. — Reiser O., Bericht über die botanischen Ergebnisse meiner naturwissenschaftlichen Sammelreisen in Serbien in den Jahren 1899 und 1900. — Jelentés a Szerbiában az 1899 és 1900. években tett természettudományi kutató utazásom botanikai eredményéről, p. 113. old. — Degen Á., Verzeichniss der von Herrn Custos Othmar Reiser gelegentlich seiner Reisen in Serbien in den Jahren 1899 und 1900 gesammelten Pflanzen. — Jegyzéke azon növényeknek, melyeket Reiser Othmár muzeumi ör ü r Szerbiában 1899 és 1900. években tett utazásai alkalmával gyűjtött, p. 117. old. — Domin K. Über einen neuen Rubus Bastard aus Böhmen. — Egy új szeder fajvevtytlék Csehországban, p. 135. old. — Aznavour G. V., Enumération d'espèces nouvelles pour la Flore de Constantinople, accompagnée de notes sur quelques plantes peu connues ou insuffisamment décrites qui se rencontrent à l'état spontané aux environs de cette ville (Suite), p. 136. old. — *Apró közlemények.* — *Kleine Mitteilungen.* — Degen Á., A Trisetum macrotrichum Hackel két új termőhelye. — Zwei neue Standorte des Trisetum macrotrichum Hackel, p. 143. old. — Borbás V., Aquilegia longisepala Zimm., p. 145. old. — Györfly I., Bursa apetala Opiz, p. 146. — Degen Á., A Plantago Weldenii Rchb. Fiume mellett. — Plantago Weldenii Rchb. bei Fiume, p. 146. old. — Borbás V., Petasites petasitis var. foliosus Borb., p. 148 old. — *Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.* — *Referate über ungarische botanische Arbeiten.* — Staub M., A Cinnamomum nem története. — Die Geschichte des Genus Cinnamomum, p. 150. old. — Moesz G., A százhermányi láp. — Das százhermányer Moor, p. 150. old. — Moesz G., Brassó legelső virágai. — Die ersten Blumen Brassó's, p. 151. old. — Lejtényi S., Növényiszótár a középiskolai ifjúság számára. — Pflanzenwörterbuch für die Mittelschul-Jugend, p. 151. old. — Moesz G., A Brassóban előforduló közönségesebb virágos növényeknek áttekinthető összefoglalása termőhelyük és virágzásuk ideje szerint. — Zusammenfassende Uebersicht der um Brassó vorkommenden häufigeren Blütenpflanzen nach Standort und Blütezeit, p. 152. old. — Rehm H., Contributions mycologicae ad Floram Hungariae, p. 152. old. — Cserey A., A mohák higroszkopos természetere. — Ueber die Hygroscopicität der Moose, p. 152 old. — Kerékgyártó Á., Magyarország virágos növényei szin tekintetében. — Die Blütenpflanzen Ungarns in Bezug auf ihre Farbe, p. 153. old. — Róth R., Különös fenyőalak a Magas Tátrában. — Eine eigentümliche Fichtenform in der Hohen Tatra, p. 153. old. — Futó M., Polypodium vulgare L. és P. vulg. v. serratum Willd., p. 152. old. — Lengyel G., Újabb adatok Budapest környéke növényzetének ismeretéhez. — Neue Beiträge zur Kenntniss der Vegetation der Umgehung von Budapest, p. 153. old. — Wolesánszky J., Adatok Magyarország lombos mohainak ismeretéhez. — Beiträge zur Kenntniss der Laub-

moose Ungarns, p. 153. old. — Tom ek J., Az Ozonium stuposum Pers összefüggése az Agaricus (Collybia) velutipes Curtis termőtestével. — Ueber den Zusammenhang von Oz. stuposum mit dem Fruchtkörper des Agaricus velutipes p. 153. old. — Szabó Z., Mykologische Beobachtungen. — Mykologiai megfigyelések, p. 153. old. — Bezdek J., Dr. Borovszky S.: «Magyarország vármegyéi és városai» Pozsony vármegye kötet. — Dr. Borovszky S.: «Die Comitate Ungarn's» Bd. Pozsonyer Comitat, p. 154. old. — A kir. m. természettud. társulat növénytani szakosztályának 1905 április 12-én tartott ülése. — Sitzung der bot. Sect. der K. uny. naturwiss. Gesellschaft am 12. April 1905, p. 157. old. — Május hó 10-én tartott ülése. — Sitzung am 10. Mai, p. 158. old. — Meghalt — Gestorben, p. 158. old.

Az új nomenklatura-szabályzat.

Die neuen Nomenclaturregeln.

Írta: }
Von: } Dr. A. v. Degen (Budapest).

A Wienben f. évi június hó 12–17-éig lezajlott nemzetközi botanikai Congressus főtárgya tudvalevőleg a nomenklatura-szabályzat revisiója volt.

A congressusnak a nomenklatura ügyében szavazattal bíró tagjai¹⁾ a világ botanikusainak színe-javából kiválasztott mintegy 180 tagból álló bizottsága hat délutánon át tárgyalta a Briquet szerkesztésében kitünően előkészített s egy «*Texte synoptique*» című könyvben összeállított javaslatokat, melyek tudvalevőleg az 1867. évi párisi «Lois de la nomenclature botanique»-hez alkalmazkodnak s melyek már ez év elején a nemzetközi nomenklatura-bizottság szavazásán estek át. Hála e gondos s kitünő előkészítésnek, sikerült is a számos s gyakran terjedelmes javaslatokat végig tárgyalni, sőt mi több, bekövetkezett az a szinte *váratlan fordulat*, hogy az angol ú. n. «Kew Rule» irány követőit sikerült egy *compromissum* segítségével a régi «Lois» követőinek irányához olyannyira közelíteni, hogy az esetben, ha a leszavazott minoritás alávetné magát a megszavazott szabályzatnak s ha azt a többiek is szigorúan követnék, csekély — a *recommandatiók* engedte eltérésektől eltekintve, *megszületett volna az egyöntetű nomenclatura*.

Természetes, hogy ezt mindkét irány követőinek néha bizony lelkiismeretfurdalással járó engedményével lehetett csak elérni.

Egyáltalában azt az impressiót nyertük, hogy a *conservatív*, vagyis talán helyesebben, a *kényelmi szempont*, mely a nevek megváltoztatását a lehetőségig el akarta kerülni, legyőzte azon szempont híveit, a kik rendíthetetlenül szilárd s szigorúan a prioritás elvére alapított nomenklaturát kívántak minden kivétel megállapítása nélkül, a mi természetesen sok megszokott növénynev elejtését vonta volna maga után, de mint szigorúan *consequens* s kapcsolataiban is szilárd épület bizonyára jobban ellentállt volna a megtámadtatásnak mint a sok helyt következtelen s tisztán csak czélszerűségi okokra alapított, itt is, ott is kivételeket megengedő új szabályzat

¹⁾ L. Magy. Bot. Lap. II. (1903) 227. old.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1905

Band/Volume: [4](#)

Autor(en)/Author(s): Anonymous

Artikel/Article: [Nekrolog.Erzhezog Josef 1833-1905. 99-102](#)